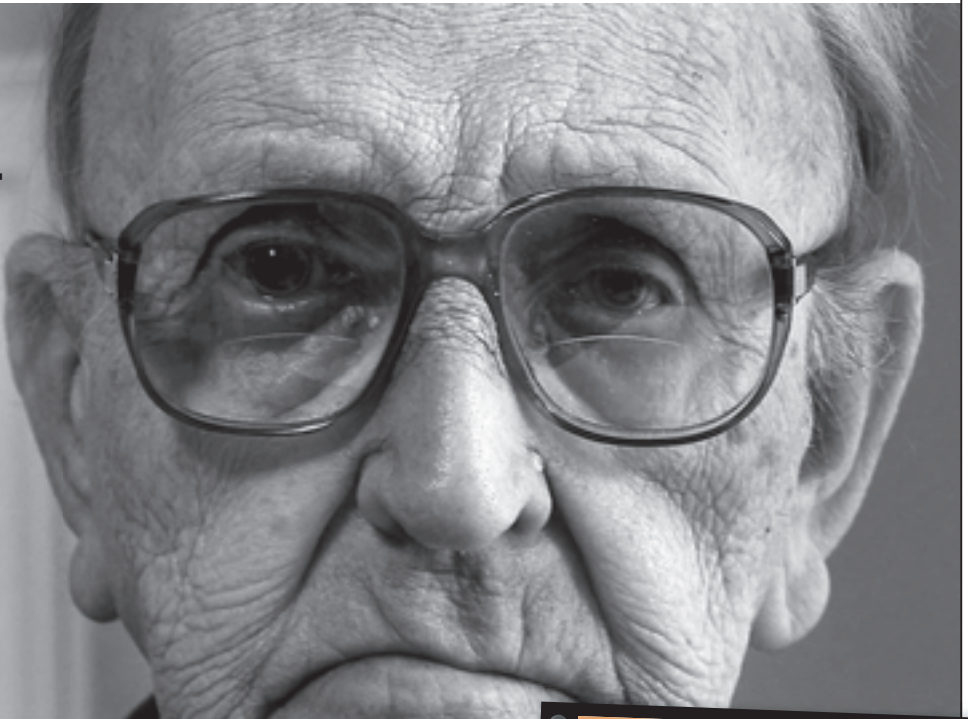

AANGRIJPENDE FILM OVER KANKERPATIËNT DIE KIEST VOOR EUTHANASIE MAAR DEMENTE VROUW ACHTERLAAT

Tot zijn laatste snik wilde Armand Exsteyl (88) voor zijn demente vrouw zorgen. Hij had zijn lot aan het hare verbonden. Maar een kanker besliste er anders over. Hij stond voor een onmenselijke keuze: zijn Margrietje achterlaten, of haar meenemen in de dood waarvoor hij zelf al had gekozen. «Hij heeft gezegd: ik kan niet in haar plaats beslissen. En dus is hij alleen vertrokken», zegt dokter Marc Cosyns, die over de laatste levensfase van Armand een aangrijpende documentaire draaide.

«Moet ik haar meenemen in de dood of niet?»

PHILIPPE GHYSENS EN
SABINE VAN DAMME

Zaterdag gaat de documentaire 'Goodbye Armand' van Cosyns en cineast Julien Vandeveld in première in het woonzorgcentrum Zonnebloem in Gent. De 88-jarige Armand Exsteyl, een gewezen postbode, verbleef in dat centrum samen met zijn even oude vrouw Margriet. Op 7 juni stierf Armand. Hij had gekozen voor euthanasie. Zijn vrouw moest hij achterlaten. «Samen vertrekken zou de mooiste oplossing geweest zijn. Maar ja, het heeft niet mogen zijn», zegt kleindochter Ann in de documentaire.

Kanker

Huisarts Marc Cosyns maakte eerder een film over Georgette, een andere bewoonster van Zonnebloem. Zo leerde hij Armand en Margriet kennen. «Armand was al lang bezig over euthanasie. Zijn idee was: ik ben een sterke man, ik zal mijn vrouw wel overleven en haar alle zorg kunnen geven tot ze sterft.» Directeur Geert Vanhooren: «Armand deed alles voor haar: wassen, eten geven, naar het toilet brengen, in bed steken. Niets was hem te veel. Iedereen

stond in bewondering voor hem. En iedereen was ervan overtuigd dat hij langer zou leven. Tot er bij hem kanker werd vastgesteld.»

«Plots moest hij onder ogen zien dat hij zou sterven voor Margriet», zegt Cosyns. «Dan kwam de vraag: wat moet ik met haar doen? De zorg overlaten aan iemand anders, haar meenemen, samen uit

HIJ WILDE SAMEN GAAN, MAAR LIET HAAR ACHTER OMDAT ZE NOOIT TOESTEMMING HAD GEGEVEN EN DAT NU NIET MEER KON

Mark Cosyns, arts

het leven stappen? Een verscheurende keuze.» Volgens directeur Vanhooren heeft hij er aan gedacht haar mee te nemen in de dood. «De vrees was dat hij zelf het lot in handen zou nemen. Natuurlijk stelden enkele personeelsleden de vraag: wat als Armand de medicatie van zijn vrouw op-

spaat en de dosissen van tien dagen in een keer gaat geven? Armand gaf haar die medicatie al vijf jaar. Wij konden hem dat niet afnemen.»

Schrik

Tot twee weken voor zijn dood is Armand blijven zorgen voor zijn vrouw. Cosyns: «Hij is zieker geworden, kreeg meer pijn en ongemakken, en is dan gestopt met haar te verzorgen. Hij had uitzaaiingen van de kanker in de keel en was bang dat hij zou stikken. Anderszijds wilde hij ook niet meemaken dat er uitzaaiingen naar de hersenen zouden gaan waardoor zijn geest zou beneveld worden. Hij heeft dan beslist de euthanasie te laten uitvoeren en zijn vrouw achter te laten. Hij had samen willen vertrekken. Maar ze heeft nooit toestemming gegeven, en nu kon ze dat niet meer.» Armand koos bewust voor euthanasie. Hij zegt het zo in de film: «Ik heb geen schrik om te sterven. In plaats van vooruit, ga ik achteruit. Ik heb er geen spijt van. Ik ben 88 jaar. Ik heb mijn leven gehad. Wat voorbij is, is voorbij. Ik kan niet veel meer verwach-

Armand deed alles voor zijn vrouw: wassen, eten geven...

Foto's CavalierSeul producties

ten. Zolang het menselijk is, zal ik het kunnen verdragen. Maar toch ben ik voorstander dat als ik het niet meer kan verdragen, om euthanasie toe te passen.»

Realiteit

Marc Cosyns hoopt met de documentaire het thema meer bespreekbaar te maken. «Hoe moeten we omgaan met euthanasie? En moeten mensen die ervoor gekozen hebben, dat ook rondvertellen? Euthanasie schept een nieuwe realiteit. Toen Armand de beslissing heeft genomen, zat hij er mee. Moet ik de mensen daarmee belasten? Dat zijn nieuwe omstandigheden waarmee je als zorgcentrum en alle betrokkenen moet leren omgaan.»